

վերադառնալն ըստ թէ շուրջ 700 ծանր բանա-
կիցոց մէջ, ինք, որ 15 տարի է հոս է, հայ մ-
խոթիցն է։ Աս բանն այնչափ աւելի մտադրու-
արծանի է, որչափ այս կողմերը բազմաթիւ
բնակիչ կայ։

Երբորդ, — եթէ իրաւ է — հունգարա-
կան տերութեան՝ Հայոց այնչափ աղէկ
չափը չնայելու ու գիտնել իրեն, իսկ իրով որ-
գիւրը նկատելու, իրենց այնչափ հոգ չու-
նին ու վրանին անակն հնչելով, ինչպէս ու-
րիւ ազգայնութեան վրայ, իսկ իրական-
նին գրեթէ միշտ մերթելը, ծանր ծանր
ստորեքերու ներքեւ զիրենց ալ ենթարկելը՝
եպիսկոպոսապետի մը գաւառաւորը, հայ
եպիսկոպոսութեան մերձաւորութեան
գաղափարն անուշտ աւելի ուժով զար-
թուած մէ իրենց մտքին ու սրտին մէջը։

Գործորդ . Գրասխիւրական լատին ե-
պիսկոպոսին գէշայնը տեսնել չլինար, ա-
նոնց երեքը հաշտ ապր չնայել, պարզա-
պէս անոր համար վասի զի հայ են, զիրենց
եկեղեցական պաշտօններու լայն չափը,
բացեցնել ըստ բարոյական ուշիկ նիւթա-
կան բանի մը մէջ, անոնց ամենեւին օգնել
չուզելու, իսկ գրամական մասին մէջ չէ թէ
միայն երեք օգնութիւն չունէ հայ կղե-
րին, այլ ընդ հակառակն միշտ պատճառ մը
գտնել, որով հայ կղերիկն ունեւորութիւնէն
լատին եկեղեցւոյն օգուտ մը քաղէ, ան-
ուշտ ասանց աղքատներուն չնոյան տօտը
եպիսկոպոսին ընդ ունեւորութեանը վրայ։ Ա-
յլաւորեմ ինչէ՞ խաղաղ չէ, սակայն արտե-
րէն մէջ համարեալ ըրած ու բաժնի չէ-
ւո՞ւն եւս որ զայոցն եւս, եթէ այլաւոր ամի
կայցեց, ։

Անտարկոսոյ, առ ու ասոնց նման խել
մը արարածն ու ներքին պատճառներն ար-
թիւնըստեմ կ'երեւնայ հայոց մէջ ազգայնու-
թեան հոգին, որ սերունդած ու փախուած
գաղանակի մը պէս բացուածն ու ընդար-
ձակուելով՝ ասանց մարդկային նկատման,
ասանց բան մը նայելու, ազատագրաւ յայտ-
նուծն ու արտաքուստ ալ ցուցուցած է իւր
սրտին զգացումն եւ ուրախութիւնը։

Այս ամենուն վրայ աւելցնելու է նաեւ
այն պարագայն որ տարինեկ մի մեր ետեւէ
ինչպիսի, այլաւորած ու ջրտանեմ են հայերն
որ եպիսկոպոսութիւն մը գտնեն, սակայն
որոնք որ դիմած, ուր որ գլուխներ զարկե-
ման, միշտ պարտաւոր եղած են։ Հռոմ խուլ
եղած է իրենց խնդրուածքին. կայսերա-
կան տաճիկ՝ աղբիւրանքներն պաշտօնապէս-
բութ առնելու դրուա, որ է բոլեւ, աղբիւրան-
քնին մերթով ծածկեց . իսկ կրօնի պաշտօն-
եան անուշտըստ իրենց խնդիրը մտնելը։
Լատին եպիսկոպոսները ամեն ասան բոլոր
ուժերին թափեցին, որ չլլայէ թէ հայը
ժամանակին պնդիր պարտաւոր մէջ մտ-
նեն, որ ուշ կամ կանուխ եկեղեցական գը-
ւելի, սեփական ծնա ու արտաքուստ իրեն
կարեւորն ունենալ, եւ ասով Գրասխիւրա-
նիայի լատին եպիսկոպոսին իշխանութիւնէն
ազատին։

Այս ամեն պարագայները կարծեմ թէ
միասնեղ գործելով՝ մեկնեն ճշայ ժողովուր-
դը որ Գեր. Սարգիս Լատինական արքե-
պիսկոպոսին ամեն ընդունութիւնն ու
պարտաւոր ընել, որոնց նմանը հայ աղբը
Գրասխիւրականի մէջ ոչ թէ տեսած, այլ
նաեւ լսած ալ չէ։

Արդէն խել մը հունգարացի քաղիքներ
այս նիւթի վրայ, սրբապաշտ տեսութեամբ,
զանազան ընդարձակ քրտաւանքն հրատա-
րական լինելով, եւս այլ ըստ կարի, մնա-
ւանք թէ կարեւոր համարեցալ Գեր. Լատ-
կան եպիսկոպոսութեան ծանօտութեան վրայ
— պատմական հաստատութեան վրայ —
յալբոր տողերը հրատարակելու, այնչափ
աւելի, որպէս չէ թէ միայն ազգայնական
ոմանք մը առ այս յորդորեցին, հայապ նա-
եւ վաստի ինձ ինչպա այն մեծ պատերն
որ ընկերակցել ըլլաւ ամենախնայ չհրին,
իւր գրեթէ միշտեւ աստորական ասանա-
նեղէն անցնելով։ Աստի եւս այս տողերը գը-
րուց յունիս 1985 մինչեւ յունիս 15 իրեն
ամենեւին բառաւոր չէ, ամեն հաստ
բաղին ընկեր, եւ ամեն ընդունելութեան
ու հանդիսութեան պակաստես եղած է։

*

Այսպէս օրաթիւք իրարացողներն ան-
շուշտ գիտեն թէ, Գրասխիւրաւ Սարգիս
Լատինական, Սեխիւրիայի արքեպիսկոպո-
սը, Գրասխիւրականի Կերայ Հայաքաղաքը
ծնած է։

Արդէն տարի մը յաւաճ, այսինքն մի-
ջնայի Մեխիսիւրական միջառնութեան Կը-
բայ ընտրուելէն անմիջապէս ետքը (1834
Յուլիոս), բերանացի խոստացաւ որ իւր մը-
տադրութիւնն ամենեւին յաւաճ իւր ծնող-
եան տեղւոյն վրայ պիտի եր որ դարձնէր, և
թէ ամեն բանէ աւելի իր փառաբան այ-
ցեւորութիւն մ'ընելու և տեսնելու այն տե-
ղը, զոր 30 տարի յաւաճ իրեն տղայ թո-
ղեցած է։

Հալոյ հոյակն, իւր իրեն նամակներն
մէջ (1835 Մայիս 12, Յուլիոս 15) յայտ-
նեց որ իւր խոստանքը կատարումը շատ
հեռու չէ։

Այս լուրը Կերայ քաղաքի փոքրիկ հա-
սարակութիւնը անպատճառ խնդրութեամբ
լեզուի։ Բայց կրկին պատկերացաւ որպէս
թիւնը և բոլոր ժողովուրդն իրեն թէ
կեցարական հարուած է մղած անուշտ,
երբ իւր վերին նամակը (Յուլիոս 18) ու-
րուցն օրն ու քիչ մը ետքը, հետագործ նաեւ
ժամը, որուն մէջ Հայաքաղաքս պիտի հաս-
նէր։

Մեծ հիւրին գալուստը լրջոյ վրայ ըս-
նի մը հոգի ժողովելով՝ անմիջապէս խոր-
հուրդ մ'ընաւ ու որոշուեցաւ որ ամեն բա-
նէ յաւաճ պատգամաւորութիւն մ'երթայ
առեւել՝ զինք գիտնաբերելու Գրեթէ Կարօյի
վրայ, որ Կերայէն հինգ զեւրթ միւս
հեռու է։ Այլապէս անպատճառ խնդրութեան
կողմէն — որոշուեցաւ առ այս խաղիկ Աստ-
ուածաւորան ուսուցչին, իսկ եկեղեցական
փառութեան կողմէն՝ Տէր Գրիգոր որ Նո-
սիսեան քահանայ։

Ասոնց յանձնուեցաւ, որ զարբեցիկսի-
սորը պատշաճ կերպով դիմաորեն երկա-
թուղոյն կայարանին ճամբ ու որոշուեցաւ յա-
նուն Կերայի հայ հասարակութեան Պատ-
գաւարները իրենց յանձնուած գործըն-
քէ թէ միայն ըստ պատշաճի ու ամենայն ճը-
տովեամբ կատարելով՝ այլ նաեւ անիւն
ճամբը երկուս և քաղաք հասնելու ժա-
մեկին հեռագրաւ մեկի ճշդ ին ծանուցելու։
Սրբա պատգամաւորաց հեռագիրն առ-

նելուն պէս, հոս ամեն բան ի գործ դրուե-
ցաւ որ ընդունելութիւնն ըստ օրինի ու
մեծ հիւրին արժանապատեանով համեմատ
կատարուի։ Աստի և անմիջապէս չըրարե-
րական թուով մը զրկուեցաւ քաղաքն ծե-
րակութիւնն անդամներուն՝ որք որոշեալ ժա-
ման խորհրդանոցը գտնուին, որպէս զի
անիւն, ընկերութեամբ ի պաշտօնէ, կ'այա-
բան երկուս։ Անոնքն եկեղեցականը, ժո-
ղովրդապետանոցի մէջ ժողովեցան։ Այս
եղած աստեւ, տարրական դպրոցաց, ինչ-
պէս նաեւ փարձարանաց պաղերտներն — ի
րենց ուսուցիչներով ու բազմաթիւ զբոսա-
ներու ընկերութեամբ կայարանին քովը
գտնուեցան։

Երբ լուրհաւաքը կայարան մտնեցաւ,
300ի մօտ ուսանողաց ու հոս խառնուած
խել մը բազմութեան կեցցեցներու ծայրէն
օղբ լինաց։ — Ապաստած հիւրը չոքե-
կաղքէն երեւելէ ետեւ, սուրբն ժողովուր-
դապետն իրեն մօտենալով, իւր մեծարանք
ցուցեցին ետեւ, հայերէն լեզուով ըրած
խոսակցութեանը մէջ յայտնեց իւր շնորհ-
կալութիւնը, զոր պարտական է միշտինս
Մեխիսիւրական Միաբանութեան, շատ հեղ-
իւրն մատուցած ծառայութեանցն ու ըն-
դունելութեանը համար։ Յայտնեց միշտ
զինչ, իւր արտին մեծ ուրախութիւնը,
տեսնելով որ Գրասխիւրաւ Տէրն իւր հրա-
ւիրանցն անաւարտ յանձն առել է այցե-
ւորութիւնը ընելու իւր ծնողեան քաղաքն,
զոր իրեն տղայ թողուցած էր։ Աստի իւր
մեծ արտին մեծ ուրախութիւնը իւր
փոքրիկ հասարակութեանը, որ ասանկ մեծ
հիւր մը ընդունելու երկարութիւնն ունի։

Գրասխիւրաւ Տէրն, ասոր վրայ, իւր
բնական քաղաքաբանութեամբ, իրեն եղած
մեծ ընդունելութեան շնորհակալ ըլլալէն
ետեւ, յայտնեց իւր փառքի բազմանքը, թէ
31 տարի շափ հեռու ըլլալէն ետեւ, բը-
նական էր, որ իւր ծնողեան քաղաքն այցե-
ւորութիւն ընել, այն քաղաքն, որ իւր որդուն
եղած էր, ուր անած է աւաթի կրօնը։
Իրեն ընդունած էր, և թէ իրեն եղած
այս մեծ պատիւը, անիւնը կերպով իւր սր-
տին մէջ յախտեան տողորուած պիտի մնայ։
Ժողովուրդեան բազմութիւնը, հիւրին
կայարան հասնելէ յաւաճ, արդէն յայտ-
նած էր բազմանքը թէ կ'ուզէ որ Գերա-
պաշտաւ Տէրը սոսք երթայ, որպէս զի գինք
աւելի աւելի կարեւոր էր անոնց։ Այս պատ-
ճառաւ, թէ եւ կարեւոր պատարաստ կեցած
ինչի զնչերն որոշած տեղը տեսնելով, այսու
ամենայն, հիւրը, ժողովուրդեան կամքը
լսելէն ետեւ, սիրով յանձն առաւ քանի մը
բուլի տեղով ճամբան ոտք ընելու։

Հանդիսական շուն, եկեղեցաց զան-
գալիներն, հիւրաներով ժողովուրդական
բնակարանը հասնելէն ետեւ, նորէն ուղ-
կանուեցաւ Գրասխիւրաւ Տէրը ժողովուր-
դապետէն՝ յանուն եկեղեցական փառա-
ւութեան, ու ետքէն նաեւ քաղաքապետէն
յանուն քաղաքի հասարակութեանը։ Ասկից
ետքը՝ ծերակուտին անդամները, ուրիշ
պաշտօնատար և ուսուցիչք արքեպիսկոպո-
սիսին ներկայացուելէն ետեւ՝ հասարա-
կութիւնը բաժնուեցաւ։

Գրասխիւրաւ Լատինականի, Կերայի
անցուցած 14 օրուան իւրաքանչիւրը մէկ մեկ
ստանախորութիւն էր։ — Աստի իրիկուսը
(Յուլիոս 19) ժամը իննին, փառաւոր քահա-
նայը երաժշտութիւն մը տրուեցաւ ի պա-
տիւ մեծ հիւրին։ Ժողովուրդապետանոցն
առեւել լայն փողոցը, խօսքին ճիշդ հնչա-
կութեամբ բոլորովն լեցուած էր։ Խաղիկ
Աստուածաբանն ուսուցիչը, հայերէն լեզ-
ուաւ ըրած երկայն ու գեղեցիկ ճարտարա-
խօսութեանը մէջ, յաւաճ բերաւ ի մէջ այ-
լոց, հիւրին՝ հասարակ աստիանէն այն-
չափ բարձրութեան հասնելը, իւր քաղա-
քացեալ ուրախութիւնն առ այն, որ Գե-
րապաշտաւ Տէրը խոնարհեցաւ ու եկաւ
այցեւորութեան ընելու այն տեղւոյն, զոր
շատ տարինեկ վեր թողուցած էր իրեն
տղայ և հիւսն իւր գտնէ, իրեն. Մեխիսիւր-
ական արդ ինչաւոր Միաբանութեան ընդ-
հանրանալ Արքան ու Մեխիսիւրայի արքե-
պիսկոպոս։ Կը խնդրէ գինք. Տէրը, յանուն
ժողովուրդեան, որ բարեհաճ օրհնելու զհա-
սարակութիւնը, տայ իւր աստուածաշնորհ
օրհնութիւնը, հայ եկեղեցւոյ մէջ, հայ ժո-
ղովրդեան վրայ։ Եւ մատուցանէ իւր օրի-
նաց անարեւն պատարասը Բարձրեղնի, ի
հայտնութիւն Աստուծոյ ընդ ժողովուրդն ու
Գրասխիւրական յայտնել, գեղեցիկ լեզ-
ուով մը, իւր արտին մեծ ցնծութիւնը, այն
ընդունելութեան, մեծարանաց ու սիրոյ
ապագայցներուն վրայ, քորեք տեսաւ իւր
քաղաքայիններէն։ Գնորդակալ եղաւ ճար-
տարական ուսուցչին բարեպատեմանը, և
ապագայցուց իւր սիրելի քաղաքականը, որ
ամեն ձեռքէն եկածը պիտի ընէ ի մը-
տաւոր, ինչպէս նաեւ ի նիւթական յաւա-
նայ խորհրդին ընդհանրապէս հայ և մա-
սաւորական իւր ծնողեան քաղաքն աղջալ-
նոցը։ Հուսկ արեւմտ օրհնեց բոլոր Գրա-
սխիւրայի ազգայինները, օրհնեց քաղաքն,
օրհնեց բոլոր ժողովուրդը, ի մասնաւորի հոն
նկրկայ եղողները։

Երկրորդ օրը (Յուլիոս 20) Ս. Գրիգոր
Լատինականի ասոն ըլլալով, կատարեց արքե-
պիսկոպոսը փառաւորապէս գիտնաբեր-
նոյն օրն եղաւ քաղաքաբանի խնդրէ մը
ժողովուրդական ճամբ։ — Յունիս 21ին Կեր-
այի աւազ եկեղեցւոյն օծման տօնն ըլլա-
ւով, մտայց Գեր. Տէրն ըստ բաւականի
յալոցած հայրապետական շքեղ ծայնաւոր
պատարասը մը։ Կէս օրը՝ արուեստաւ ամե-
նաբարձար իւր ծնողեան քաղաքն աղջալ-
նոցը։ Հուսկ արեւմտ օրհնեց բոլոր Գրա-
սխիւրայի ազգայինները, օրհնեց քաղաքն,
օրհնեց բոլոր ժողովուրդը, ի մասնաւորի հոն
նկրկայ եղողները։

Երկրորդ օրը (Յուլիոս 20) Ս. Գրիգոր
Լատինականի ասոն ըլլալով, կատարեց արքե-
պիսկոպոսը փառաւորապէս գիտնաբեր-
նոյն օրն եղաւ քաղաքաբանի խնդրէ մը
ժողովուրդական ճամբ։ — Յունիս 21ին Կեր-
այի աւազ եկեղեցւոյն օծման տօնն ըլլա-
ւով, մտայց Գեր. Տէրն ըստ բաւականի
յալոցած հայրապետական շքեղ ծայնաւոր
պատարասը մը։ Կէս օրը՝ արուեստաւ ամե-
նաբարձար իւր ծնողեան քաղաքն աղջալ-
նոցը։ Հուսկ արեւմտ օրհնեց բոլոր Գրա-
սխիւրայի ազգայինները, օրհնեց քաղաքն,
օրհնեց բոլոր ժողովուրդը, ի մասնաւորի հոն
նկրկայ եղողները։

Պատեցին մեծամեծներու իւրաքանչիւրը
մէկ մէկ փառաւոր խնդրէ տուաւ ի պատի-
ւ մեծ հիւրին։ Ասոնց մէջն մասնաւոր ին-
չապետներու արժանի են իրենց հարուստ-
ութեանը, ինչպէս նաեւ շատ մը համալի խո-
տիւններով՝ Վալդը եպիսկոպոսները, աւա-
զներու, քաղաքապետներ, Սարգիսեան
հիւրը, Կոթիկեան խորհրդականներ և իւր-
անոնք։

Բայց ասանց մասնաւոր կերպով յիշա-
տակելու չենք կրնար թողել Յունիս 30ին
անցնելու մեծ պանդ օրին ընդարձակ օրակն
մէջ տրուած մեծ խնդրէ, ուր 100 հոգւոյ
սեպան պատարասուած էր։ Իրիկուս ժամ
ճին, քաղաքն հինգ աւազներէն կազմուած
պատգամաւորութիւն մ'ընաւ. գինքապա-
շտաւ Դաւի հրապարակ, Հիւրը իրեն ե-
ղած մեծարանքը սիրով ընդունելով, իրեն
չուրը եղողներուն հետ անմիջապէս բնա-
կութիւնը թողով, սոսք հրապարակեց տեղը
գնաց։

Արդէն ըստ ինքեան, ասկիւնելով ու գե-
ղեցիկ նկարներով հարուստ զարդարուած
որտէր՝ վերին աստիանի փառաւոր երե-
ւոյթ մը իւր ներկայացուեցին մարտն աչաց,
մեծ պատմաներուն ու շքեղ շանքերուն
բազմաթիւ ճրագներով զարդարուած ու մեծ
հայեթներուն մէջ ցուցուած շքեղ լուսոյն
ու պայծառութեամբ։ Սրահին նկուղին
ըստ ամենայն դիմացը, կամ մեծ հիւրին
կանգնի դին, կեցած էր իւրաքանչիւր նկար
էր, որուն ըստ հայերէն գրեթէ, ահագին
խաղաղութեամբ, այս պարթ խաղաղը գըր-
ուած էր «Աստուծո՛ւ քեզ»։

Երբ արքեպիսկոպոսը արտաքին դուռը
հասաւ, երաժշտութիւնը հնչել սկսաւ,
իսկ ընդ ունեւորութեան արան հասնելու ա-
տեն կեցցեցներու ամուր ծայրերը երկայն
ատեն դադրիլ չուզեցին։

Մարտն ու շատ համով պատարասուած
խել մը խորհրդանոց, զամենեւին չէ թէ մի-
այն քոհ բրին, այլ և զարմացուցին։ Կե-
րակայ ասոն աստիւն խօսակցութիւնն ը-
րաւ տեղւոյն քաղաքապետը, արքեպիսկոպո-
սիսին զինք հարուստ, կայարանին ու կայսե-
րական ընտանիքը։ Տէր Լատին Գրասխի-
ւրական ժողովուրդապետը պարզեց իւր բաժանի
ի պատիւ Գեր. հիւրին։ Խաղիկ Աստուա-
նաբանը բարձրացուց գինք. Տէրն ու
գինքաբանութիւնը, որ կրցաւ յանձնել վար-
դանայ Լատինականի՝ անանկ մեծ մարդ մը
իրենց ընդհանրական աստիւնը ընտրել։
Մտադրութեան արժանի է խօսքին յալոցող
պարբերութիւնը. «Փառքն ու պատիւն, ը-
սաւ, և կր փառքի գինք փնտռուէ, բայց
կերթի մը սուրբ որ իրենց իւր խաղաղութիւն
Կեր. խաղաքաբանութիւնն ալ, թէ ինչպիսի
մեծութեան, փառքն ու պատիւն, բայց
գիտնական միաբանութեան անդամները
ճանչցան յանձնի նորա գիտնաբանի ու զգե-
րապաշտաւ ։ ։ Յովսէփ Մովսէսեան խոր-
հորդապետը խօսեցաւ եկեղեցականաց ու
մասնաւորապէս միաբանական ընկերու-
թեանց օգտին ու հարկաւորութեանը վրայ։

«Շատ բան պատարասն է, ըսաւ, աշ-
խարհը, կրօնաւորական միաբանութեանը,
որոնք հին աստեղներն արդէն գիտուելեանց
դայեակն ու բրինաւորութեան զգուստ
պաշտպաններն ինչ ։ ։ Կը պարզէ իւր բա-
նայ գիտնական Մովսէսեան միաբանու-
թեան անկանցումը, մասնաւոր ներ-
կայ եղողներուն կենացը։

Մեծ հիւրն ալ իւր կողմէն, իրեն ե-
ղած քաղաքաբանութեան պարտական չը
մնաց։ Մեխիսիւր գրեթէ կէսը, մեծարա-
նօք մը ոտք ինքնով՝ անցնելու համար
հանդ աղբեղութիւն ու սրտին վրայ մեծ
պատգամութիւն ընող յալոցողը խօսքին
բաւար, Սիրին քաղաքաբանը. չէ թէ միայն
սիրով իրեն ու պաշտպանութիւնը, այլ
նաեւ սրտին աղբեղութիւնը իւր մեկն
գին, որ քանի մը խօսքով պատարասեմ,
մեծարանաց արժանի ու սիրելի քաղաքաց-
եան բարեխոսութեանը։ Սիրին քաղաք-
աբանը. Գաղաթիլ Գաղաթիլ քաղաքն ամե-
նաւեւ եպիսկոպոսը, Ճիւղեւն, շատ գեղե-
ցիկ ու պատած դաստատան մը բերաւ,
երբ ըսաւ. «Եւ սիրեմ գեղեցատեան, բայց
աւելի կը սիրեմ ծնողեան քաղաքը. կը
սիրեմ քաղաքը, բայց աւելի կը սիրեմ գա-
ւանդը. կը սիրեմ գաւառս, բայց աւելի կը
սիրեմ սեփական երկիրս. և վերջապէս, կը
սիրեմ երկիրս, բայց ամենեւին աւելի կը
սիրեմ բոլոր աշխարհը։ Իսկ եւս, Ճիւղեւնի
դէմքն ասոն զի սպասել կը զգամ — Կրտսեր
Երան աշխարհս աւելի կը սիրեմ իմ ծնողը
Երան աշխարհը (Պեցցցներ)։ Շատ տեղ
որտէր, եւ եթէ Աստուած կամեալ, ուր
նախ շատ տեղեր ալ պիտի երթամ։ —
Գրասխիւր, Աստուր, Զոնգարիս և ա-
մեն տեղ շատ սիրով ընդունեցան զիս,
բայց հոս, անանկ յատուկ սիր ու սերտ
պաշտպանութիւն ցուցանեց ինձի, որուն նը-
նեղ տեղ մը չուզայ, և համարեալ եմ, որ
ամենեւին տեղ միայն ալ պիտի չը գտնեմ։
Առ քանի մը օրուան մէջ, ամեն տեղ ու ա-
մեն մարդ իւր սիրուն ու բարի կամեցը,
ինձի խոնարհութեան ունեցած մասնաւոր պաշ-
տպանութեանը։ Խաղաքն այսօրու ասուա-
նաւորութիւնն ու խնդրէ ամեն բան կը գե-
րալեցնէ։ Աստի համար, Կրտսեր Տէր,
հարկաւորութեան պարտական պիտի ըլլաւ
իմ ծնողեան քաղաքն ամեն ամենաւոր բնա-
կութիւնը։ Կենաց ամենեւին մեծ շնորհ պիտի
ըլլայ մեկն իմ ընտանիքը (կեցցցներ)։

Գեր. Տէրը քաղաքն ամեն մէկ հայ ու
նաեւ շատ տարաբաղի բնաւորաց ապե-
րակութիւնն ըրաւ, մեծին ինչպէս պատիւն
կարծաւին ինչպէս աղջալուն ու զանաւոր
փոքր յիշատակներով ուրախացուց։ Օր մը
պատարագ մտայց քաղաքի բոլոր կենդա-
նաւոր զարկն օր մը Կերայ քաղաքին ա-
մեն ներկայցողը համար։ Դեռ մեր մը
չըրական գիւղերը պարտեցան, երկրին որ-
պարտական իրաւ տեղեկութիւնն ու գա-
ղաբար մ'ուսնեցան համար։ Դրան շնորհ
նաեւ քաղաքն գրեթէ ժամ մը հեռու երող

Ստուածածնայ ուխտատեղին, ուր արքե-
պիսկոպոսը պատարագ մտայց։

Մեծարարութիւն հիւրին մեկնեալ նախը-
թաց իրիկուսը (Յուլիոս

